

נ"ע ר'

ישראל אליהו ב"ר הלוי ראזענבוים

בער האחוזה ברעשנא

גוע ויאסף אל עמיו אחרי מחלה כבדה וממושכה בעיר
משנסמחוב בשנת חששים ושמונה לימי חיו
ביום ג' כ"ה אדר-שני תרפ"ז.

הלויתו למנוחת עולמים היתה ביום ד' כ"ו אדר-שני בשעה
השלישית אחה"צ במשנסמחוב.

מאסונם הגדול הזה מודיעים השרוים בצער עמוק

אשתו, בניו, בנותיו, חתניו, כלתיו, ונכדיו.

לכל אלה שחלקו את הכבוד האחרון לבעלי ואבינו היקר והאהוב

ישראל ראזענבוים

בפרט להרב אב"ד דפה ר' נחום אש שליט"א, אשר הספיד אותו בדברים
חמים ונחומים, לראשי הקהלה העברית דפה, וחברה קדישא
מביעים את תודתם העמוקה

משפחתו

השרויה באבל כבד.

לזכרון אנו נותנים בעד ועד ההצלה אצל הקהלה העברית דפה 1000 ז' והובנם, בעד בית החולים העברי 1000 ז', מחזיקי הדת 500 ז', לועד קמחא-דפסחא 300 ז',
מושב זקנים ובית יתומים 100 ז', ליגת הצדק 100 ז', עזרה 100 ז', בית לאם 100 ז', הכסף נמסר לשלטון הקהלה.

מאמר לימודי.

צו קענען מיר זעהן דערלעכע
 טו מיר וועלען הערען צו זעהן און
 שפאט?
 אויב איז דאס דאס צווישן יוד און
 כים נעהט אין שטראסן און דארט זאל
 צווישן איר טאטן ערלעכע און
 אויסגעלעכט הערען. אבער פאר קיין
 פאל נישט שטאנען יוד אין דאס
 און דערמיט געשטאנען אדער געשטאנען
 5000 פאר און דאס 5000 און אלע

(צו איהר בעזוז איז משענסטאכאוו.)

צווישן די פילע חגגדער לויכע אויג-
פערשטערליכע ערשטגינגן מיט העל-
בע די אלטע יודישע הימטאָרע און
צווי ריך, פערנעמט א ועהר חשיבן
פלעגן די בעקענגע פון גענוי זיין ווי.
און עס און בארעקערט מיט זיין געד-
און דער צעט ווען די לעצטע פון וויר-
שען פאלט און געווען שלעכט, הען
די יודישע פאלקס-שיף האט זיך גע-
הערשען און די העלען פון ברוינערקען
לעבעדיגס, דאך דאמאלס האט פא-
סירט צו אנדערע, געווינענע צווישן
צערמער פאלקער, העבן זיך מיט גע-
הען. אונזערע פאלקס יודישען לויכע אויג-
פערשטערליכע ערשטגינגן מיט העל-
בע די אלטע יודישע הימטאָרע און
צווי ריך, פערנעמט א ועהר חשיבן
פלעגן די בעקענגע פון גענוי זיין ווי.
און עס און בארעקערט מיט זיין געד-
און דער צעט ווען די לעצטע פון וויר-
שען פאלט און געווען שלעכט, הען
די יודישע פאלקס-שיף האט זיך גע-
הערשען און די העלען פון ברוינערקען
לעבעדיגס, דאך דאמאלס האט פא-
סירט צו אנדערע, געווינענע צווישן
צערמער פאלקער, העבן זיך מיט גע-
הען.

און ווערן ארינספער תחת בנוס השכינה
און דער האמונאים ציט, דען יודען
איז ווערן שלעכט נעמען, און דער
ציט פון חורבן בית שני, און מיטעל-
עלטער דען שווערע האלקענס האבען
בערעקט דעם יודען וועל, און
דער שווערע ליבער אונקווייזע ציט
פון מיווערער יודען ווערן לעבער-
נעהעם פערברענט נעמען, דא-
מאלס — דערזעהלט אונז דו היס-
טאריע — השם יוד דען בערענגע פון
מגור ווען פערזאמערט און פערנר-
ע

א האונדערליכע ערשטגינג...

און אויף איינס בעת דעך גרויסער
יצורקעסערעניש אין רופלאנד, הען
דאס בלוט פון אוועקע ברודער אין
הינד סערדערשע קינד וון השפער
פערנשטען געזארגט, איז צו אונז נישט-
קומען א ספער נישט, א געבוירענע
אין ערצוגענע וועגן, — די געזארגטע
ריכטערן אלעסע, עמלעך האט ויף
מיט איהר נאנער נשמה איבערגעגעבן
דעם יורשען פאלק און וועג נאכט-
נאלע קינים, וי האט פערלאזט איהר
פאלק און איהר שטאם, פערברענט
אונסער ויך אלע ברוקען אין האט ויך
געקעצט אין אויג-ישראל, און אונסער
די שטעלנאנען פון הילטשע האמערס
שטאמט וי איהר ווישע שטאמנט.

[illegible]

און פארהאט ביימי נישט געקומען
האער צו מיר געהאטער הערען הענען
דעם נאך דו האסט זיך ארומגעקערט
ענליכע טעג, און אונטערהאנדעלט מיט
פערשורענע, מאפעס"אן זי וואלען
דיך ארומגעשוולען די נעגלעך ? —
האט דער קאטענאנט שוין ביי גע-
הערענט.

אָנצט האט הערשטעס געפֿילט אַ
די כּחית נעקטן איהם אױס, ער איז
אנגענומען צושטש נעקערען, עס האט
איהם אָנגעהויבען שווערלעך פֿאר די
אױגען, און ער האָלט געזען אומפֿען-
טליכע אױף דער ערד, ער זען ער וואָ-
לד נישט אָנפֿאנגען און א שוועל האט
אין דאָרט געשפּאַטען, ער האט שוין
געפֿעלט פֿורע זען אױן אלעס אין אױס-
שטעלען; היינצוהאַט, אָפֿער אין דער
סינסט האט זיך געשפּאַטעט אַ ימסוע
און אַזוי אַז זיין פֿעלד איז געווען

קופען און האט עפֿים אָנגעהויבן רע-
דען מוט'ן קאָנסעראַנט, העלפֿער האט
דערהייל אָנגעלאזט זינע אויגן, פֿון
הערטהיטען און ער האט געהאט ציט

אין אונזער שטיקלע אין
נומער, צו זענען פאר נאך טאג
דערמאנסען האבען פאר נאכגעלעס
דן האנדלונג פון דער הונדער יודישער
בעפעלקערונג און איהר היינטיגע
בעציהאלט צו אונזער טאלע פונעם דעם
איינזאמלען דעם אינאנצן יודישער
שטער, דעם קאסט.

מען דערפאר דארטער נאכט
 צום בעשענעם, און שולדיג אין דעם
 און די געשט נומער חורבשטעט, האט
 דערמאנט געווארן אין דעם נאכט, פאר
 מילען ווי דא געשט געשטעלען און
 אנהאלטן איר פערשערענע קהלהסער
 אינמיטטנעם, ווי למשל, דא האט
 דערקער, וועלכע, דא פאר דער אונטער
 דעם, האט געשטעלען ביי א רעזאנאנצער
 חורבשטעט געברענגט א פולע גרעסע
 דעם חנפיה, דאס און א פאר פאר ווי

אין הענין דעם איז נעמט פערשטען
ווער טועט צו וואסען. מיר זילן נאך
אנהערן אז צום בעדייערן טוהט דא
פערשטעלונג נישט אויף וך דעם נרוי-
סען אהרית פון איהר הייבען אין
פערשטעלונג פארטליכען שטט, דא פערשטע-
לונג פארטליכע פון א בעל - הית, א
ליטער פון אזא אינפאמאציע האט מיר
אונטערן שלע כוחות צו ערשטען ווען
אונטערן.

מען ווארט נישט פאר קיין זאך און
דער צייט, נישט צוויי מען קלערט
נישט היינט האט עס זיך געטון פאר-

וְהָיָה

חבל יענער פערקויפט דין כחורה בלי
לינקער פון דעם פערשטעמטן פרייט, צו
נאר אונטער'ן קאסען פרייט, פערער
רעפארד העם אינער רופט אונזען
קינה האט צו צוגעלאנגען צום צהי-
טענס מיט, צוליב דעם הויפט מען
וירטן קרייזן און עס קומט צו א
געשלעג העם ענדיגט ויר מעהרסעני-
מיט מיט אונזען קענסקענענען.

[illegible]

יחידה
שען לעבן און דו לעצמען
אָרבעטען אין משענסטאָבאָן.
וואָס?
אויפ'ן דריטען טאָג אין דער פֿרוּה
ווענען נעקסטען זעהט שטראסען און
גערענען הערשענען צום קעסענרעכט
אויף אונטערוואונג.
ווען פֿערנער האבען זיך גיטש גערו-
אן און דאס האט וואלדענעמאנען.

לדור נישט וועקעט נישט, פערזענלעכע
העבען וויל ערשטענס און מיטער שרעק-
ליך געזעט, טראכטענדיג ווי ער
זאגט צו זיך העלען ווי נאך אמאל ווע-
הן, און הערענדיג אז ער וועט
דאסעלבע זאגן צום קעניגרייך.
און דער קעניגרייך האבען גע-
זאגט אז ער וועט ערשטענס ווערן
און דער קעניגרייך וועט ערשטענס

ערשטונט נעמערן נאך דער רחש, שלעמענס מייסער זענען געווען פער- נעמערן. די פון פאנשען האט זיך גע- פארמערט צום טויט, ערשטענען און אויסגעקערט אן אלענע ציט א צו האטען און דער און געשטעלט און דער גרעסער צומערנטש זענענדיג כמעט דאס זעלבע וועג וועגן דאס געווען און געווען ביי איהם דאס דער, ער האט שוין געקלערט אהע- צווארפען ווען גאנץ געשטענען כרי כאטש ער דארטענען ווען לעגענענען און און איהם שטענדיג געווען צו שוין ווען דאס שטענדיג און א גרויסע

אין דער לעצטער צייט ברענגט אונז
די ציבוונג-פראגיק פיל פאלען פון
נעשענדיקע צושטען מארק - שטער
און פוהרים, העלבע דערנריבען אין
נעמיס פאלען צו שטערליכע קאדורט-
לען, האט העכען ויך שוין 18:50 גע-
ענדיגט מיט א אנגעהערטען פאקט
הען איבער האט דעם צושטען פאקט
בייזען די נאז (פאוס) די נאז פונעם
(סע), א צושטען שפיל - ס'האט
אלטען מארק האט זיך נעהמען פאר
נעשענע דעם קאם מיט א צושטען
נעמיס, און א אנגעהערטען חידע האט
אונגעהערטען זיך קאדורטע דעם
מיט מיט סחורה און איהר דערמיט
פארטראגט א גרויסע שטעלע.

דאס איז נאר א קליין סטופער פון
זייער אזאלעכע פאקטערן וואס פארשטערקן
דעם יעדעס מאן און יעדע שעה
אויפן מארק. און זענען שוין געזעהרען
פאר די צווייטערע געזעהרענע קרי-
זענען.
ווער די דעוויזעס סוואריס, פערפערדיגע
ווער און דאס איז צוליב קאנקורענץ.

(13

א שפאנענדע געשיכטע פון יודישען לעבען און די לעצטע
יאהרען, פון וועלכער א טייל איז פארגעקומען אין משענסטאכאוו.
פון י. געלזאָהן.

(ספרטועצונג)
14

דרש מען ווען ערטרעם מיט זיין
 פריינד אונזערעם אין שרעם - הייז,
 אונזער די שרעקליכסטע בעדונגונגען.
 מען האט זי נישט געזען צו עמען.
 נאך האט זי האבן בעקיען דורך
 דעם העכטער האט פלעגט זי פרגע-
 נען שטאפן צו עמען פאר א גוטע צייט
 לוינג, אבער ערטרעם האט זיך נישט
 געוואקסן און מען וואל איהם נישט
 בעוועגן און געטונען פיל איהם דאס
 געלד האט ער האט געשראנען פיל
 זיך אפגעגעבן אין ווען פריינד, און
 און דאס האט איהם נישט געלאזט

אשר ידעוהו
נעלהם מן
דודיכססע מעשיות האם חרען אב-
נעסוהו מיט די אומשולדיגע מענשען
האם סאכען ארען און ארעס, און
כעס אלע האבען ויך מיטש נעמען
פון לעבען, יערען מאג האט מען עס-
ליכע פון ווע יערען צום קאסענראט
העלצער האט זי פערדארטעלט און
שום מענטש, נאך ווי איהם האט זיך
פערקלופט, און כעס קענער און נישט

בית לחם מיני רעטונגע-קאפיטעס, אלס בליי-
 ווי העלפן בענוגע הערצן עקסלער, וועקער-
 פראצעס.
 מיט איין חזרם עס הערצן הענט ווין וערה-
 וויסנע עפעשען און די באנעז שטענדיג-
 באהער וירושץ בעקלעשעם הערס איינגע-
 רען צו די אלע אויפגעדראמטע עפעשע-
 חות הערצן ערקומען היינט פלייסט דעם 1
 אפריל 1927 פונקטליך די סימט אין מיטע-
 ניגע מארם, אויף העלכע עס לערענס איין
 איין איינער

ר' ישראל ראזענבוים ז"ל

WYPRÓBOWANY
ZNAK

PORABIAN
TOPRAWOY

GOEBECKE & C^O

WYPRÓBOWANY I WYSTĄDNY
SPROWADZAJĄCY NASZ GOSPODARSTWI

**LECZNICZY
ŚRODEK PRZECIWKO**

HEMOROIDOM

**CZOPKI
ANUSOL**

PROWADZI TYLKO W PUBLIKACJI FLORIAN
DO NABOITA W WSKAZNIKACH APTEKACH
I SKŁADACH APTECZYNICH.
JENERALNI BRZESTAWISIELE
NA RZECZ POSPOLITĄ POLSKĄ
DOM HANDELŹY
ED. KOCH i W. BORMANN
WARSAWA
UL. BOGUŻANA NR 1.

PLYN

JASNEJ STONCA

ר׳נינוט אטבץ
סמץ
שו״בץ
שׁו״בץ
און מארפער

SPROBUJTE A PRZEKONACIE-SIE

דעם עכטען

SIROLIN

< ROCHE >

קאן מען ווידער בעקומען
אין אלע אפטייקען אין פוילען
פרייז 6.50 זלאטעס.

Teatr „ROZMAITOŚCI“ dyr. J. Otrembki, Strażacka 8 (dawn. Reduta)

היינט פרייטאג דעם 1 אפריל פון שבת דעם 2 ביז פרייטאג דעם 8 אפריל

ORZEŁ CZY RESZKA SŁUBY PANIENSKIE

קאמפאניע אין 4 אקטען. פרייטאג פון 1 ביז 4 זל. ענהויב פון די 8 אקטען 8.15. גענעראל נאך דעקאדעס.

סופאן נר. 1

צום גורל פון די פונקט-פרעמיעס פאר אפריל

Mydło
Kollontay
z pralką

Przedstawiciel: I. LEWKOWICZ
Częstochowa, Narutowicza 15

Uwaga cierpiących!!!

Na odciski
polecam najradzykalniejszy środek

Również polecam **UNICUM**
skutkujący krem
przeciw poceniu i odparzaniu nóg, rąk i pach.
Zadać w aptekach i składach aptecznych tylko p.n.
UNICUM.
Chem. Laboratorium Br. JURKIEWICZ, Poznań.
Egzystuje od 1906 r.

כ'וד א שותה

צו א אייגענדיקע געשעפט פון פונקט-פרעמיעס, אויך קאן
מין געשעפט דינען צו לעדער-ברענשע אדער שטענדיקער.
שווייז'ן ביז א אלטן קאן אויך ווען א שות'סע מיט נון.
שמשון סטאטוסקי, קראקאווער 24.

ווער האט??

ווער עס וועט ברענגען וו יי' יי' וועלכער וועט
נישט ווען געוואקסען
און ער וועט האבן 2 סארט שטיין
דער געקומען 100 זלאטעס פאר א הארץ.
ווער צו חתונה אין רעדאקציע פאר 6.

לעזט אויפגעקומען!
זאל גאנץ משטנסטאכאוו וויסען
אז איך בעזען א גרויסען אויסגעהאל פון יודישע סאמעטענע
שילדער, צוקליסען און קינדער-היטערען ווי אויך
קאפערען און קאפערען
אין די אלטע אייגענדיקע-
מע רעזעלע פון
פראסטא 1 וואוינונג ווארשעווער 5. — ווער ביליגע פרייזן.
קומט און איבערזעט אסאך.

פילדורסקי 1
דאס גרויסע דורמגעשעפט פון
פוטער, קאפערען, היטערען
פון געבר. הערציגראדאוסקי אין בערקאוויטש
פילדורסקי 9
העט געגרינדעט א גרויסע דעמאנא-
קומען אלע פארשטען פוטער, קאפערען, היטערען, קינדער-
היטערען און צו ווער ביליגע פרייזן.
געזענעק די אדרעס:
געבר. קעלציגראדאוסקי אין בערקאוויטש
פילדורסקי 1, פראסטא-געזענעק 5
פילדורסקי 1

Kurdowa
wundertätig,
heilt und verjüngt.
ist das Heilbad für Herz und Nerven,
Nieren, Arterien, Blut- und Frauenleiden,
hat die stärkste kohlensaure Arsen-Eisen-
quelle, natürliche kohlensäure Bäder und
Moorbäder, eine landschaftlich hervor-
ragende Umgebung und unübertroffene,
herrliche Kuranlagen,
besitzt erstklassige Hotels und ca. hundert
Pensionshäuser. Gute volle Pension schon
von 5.50 Mark an,
bietet vielseitige Zerstreuung und Unter-
haltung, wie erstklass. Kurmusik, modernes
Theater, Kino, Tennis- und Tanz-Turniere,
Auto-Ausflüge, sowie einzigartige, pracht-
volle Park-Illuminationen.
Kurhotel Fürstenhof in eigener Verwaltung.
Ganzjähriger
Kurbetrieb
Prospecte durch
Reisebüros u. die
Badoverwaltung.

KOWALSKINA
USUWA NAJSILNIEJSZE
BÓLE GŁOWY
FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA
„AP. KOWALSKI“ WARSZAWA.

פון וונטאג און ווייטער.
נייטעסער פוילישער פילם אין 9 אקטען פון וו. בינאנאפטי.
ORLE albo LUNATYCZKA
אין דער הויפט רעלע דער גע-
רעסער פון וו. בינאנאפטי אין וו. בינאנאפטי.

איבערן פראגראם
האמעדיע
אין 2 אקטען.

Słownik hiszpański

סלעס פון מיט אויפגעהאלבע צומאלען און אסאך צייטעס.

Dziewczątka z Prateru

פון היינט, פרייטאג דעם 1 אפריל און ווייטער.
דער לאנגער צווייטער פילם פון פוילישען און צווייטער פילם
ווערן דער גאנצער פילם
אונגעוויינליכע צווייטער פילם פון אסאך צייטעס
געזענעק די אדרעס: 1.50
לעצטער פילם 9.30
פאסטאר פרייטאג, שבת, וונטאג אונטערשניט.

Redaktor Izrael PŁOCIEB

Wydawca B. BOCIAN

Druk. B. BOCIAN I-sza Aleja 36.

צווייטער פילם 1.20
אין 1 סעסאן 1.20
לעצטער פילם 9.30
פאסטאר פרייטאג, שבת, וונטאג אונטערשניט.

פון היינט, פרייטאג דעם 1 אפריל און ווייטער.
דער לאנגער צווייטער פילם פון פוילישען און צווייטער פילם
ווערן דער גאנצער פילם
אונגעוויינליכע צווייטער פילם פון אסאך צייטעס
געזענעק די אדרעס: 1.50
לעצטער פילם 9.30
פאסטאר פרייטאג, שבת, וונטאג אונטערשניט.